

Knut Løken – en stor inspirator

Av Reidar Døli, Oslo Børs VPS

Knut Løken er et høyt skattet æresmedlem i Norges Interne Revisorers Forening (NIRF) og er fortsatt en ivrig støttespiller i revisjonsmiljøet. Han ble tidligere i høst tildelt Kongens Fortjenstmedalje for sitt virke innen musikk og revisjon.

Redaksjonskomiteen fant dette som en god anledning til å invitere Knut til en markering med kaffe og kake. Knut ble møtt i NIRFs lokaler av Reidar Døli, Ellen Brataas, Hilde Tanggaard og Svein Stabekk. Markeringen ble også benyttet til å dele erfaringer om hvordan revisjonsfaget har utviklet seg over tid i Norge.

Knut startet med revisjon i 1952, hvilket betyr at han har fulgt med på utviklingen innen faget i 50 år. Selv om han nå er pensjonist følger han fortsatt med fra sidelinjen.

Da Knut startet med revisjon, var revisjonens arbeid ensbetydende med kontroll av bilag, tall og summering av journaler. Alle transaksjoner skulle kontrolleres og kontrollene ble behørig dokumentert. Den gang var ikke internkontroll et begrep, men det var noe som en revisor gjorde.

Noe senere, slik Knut refererer til, begynte man i revisjonen å arbeide med noe som ble kalt for rutiner revisjon, dvs med revisjon som skulle bekrefte at alle rutiner og instruksjoner ble fulgt. Denne typen revisjoner hadde selvfølgelig en viss nytteverdi, men eventuelle vurderinger av om formålet med de forskrevne rutinene ble oppnådd, kom først i neste fase.

Parallelt med utviklingen innen revisjonsfaget skjedde store endringer i de virksomhetene som revisorene var satt til å revidere. I bankene var man tidlig ute med moderne teknologi og ved at de tok i bruk EDB. Nye produktområder som vokste frem bidro ytterligere til å stille krav til revisorene.

Foto: Karl Braanaas/Budstikka.

Slike banebrytende endringer i omgivelsene skapte spenninger og diskusjoner innen revisjonsmiljøet. Noen var fornøyd med det bestående, mens andre stod for nytenkning. Revisors rolle i forhold til styret og administrasjonen, og hvorvidt revisor skulle opptre som en rådgiver for styret var temaer som ble diskutert. Et annet aktuelt spørsmål fra den tiden var om revisor skulle følge opp iverksettelsen av beslutninger. I denne utviklingen presset enkelte ressurser på for å vinne terreng for revisjonen. Knut sto som en eksponent for å fremme utvikling innen revisjonsfaget. Selv om det kunne forekomme opphetede diskusjoner og steile fronter, hvor Knut fra tid til annen befant seg i skuddlinjen for kritikk, har han positive minner fra denne tiden.

Anekdotene kommer på løpende bånd. I dag er det lett å dra på smilebåndet når en hører om holdninger blant revisorer og hvordan de arbeidet. Knut poengterer at han fortsatt har stor respekt for revisorene fra tidligere tider. De gjennomførte

et samvittighetsfullt arbeid og for mange var revisjonen noe mer enn en jobb, det var nærmest et kall. Arbeidet de utførte var viktig og samfunnsnyttig ut fra den tid de levde i.

Et interessant spørsmål knytter seg til revisors uavhengige stilling før og nå. Knut viser til at det tidligere var til dels stor avstand mellom revisor, ledelsen og de ansatte i virksomheten. Revisor var kledd i mørk dress og det var lite kommunikasjon mellom de berørte utover det som revisjonen krevde. I det hele tatt var revisor avsondret fra den øvrige virksomheten, også i lunsjpausen. Revisorene var respektert, men respekten gikk kanskje noen ganger over i frykt. En følge av dette var at revisorene samtidig holdt godt på sin uavhengighet.

I dag inviteres revisor med i diskusjoner og involveres i mye større grad løpende i virksomhetenes arbeid. I spørsmålet om dette er en ønsket utvikling, humrer Knut og sier at der kommer alderen hans inn.

Han sier at han i utgangspunktet har en konservativ tilnærming til dette spørsmålet, og mener at det ligger en form for konflikt i det å skulle holde på den nødvendige avstanden og samtidig ha muligheten til gi råd. Men Knut er likevel enig om at det må være greit å spørre revisor som råd, men revisor trenger ikke uttale seg eksakt om hvordan saken skal løses. For Knut er det en stor forskjell i aktiv og passiv rådgivning. Knut poengterer at den nødvendige autoritet og avstand oppnår revisor i dag i kraft av sin faglige dyktighet.

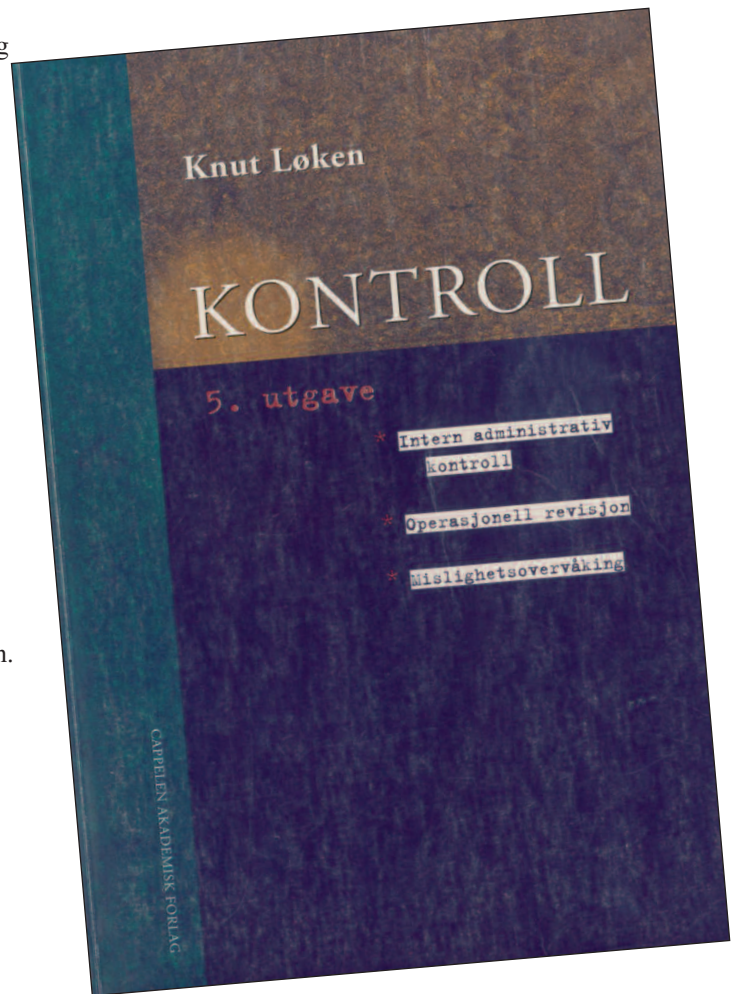
Knut blir også fortsatt sitert på sitt utsagn: «intern revisjon er et konsekvensfag – hva som gjøres og hvordan det utføres er avhengig av forholdene det utføres under og hva formålet er». Den utvikling i revisjonen som Knut har beskrevet er vel nettopp dette. Knuts kommenterer med et glimt i øyet at dette er nok noe av det bedre han har sagt.

Knut konkluderer på at utviklingen innen internrevisjon har vært udelt positiv. Både faglig sett og med det spekteret av oppgaver som revisorene har og de metoder de legger til grunn. Knut oppfatter det også som interessant at nye utdanningsretninger som samfunnsvitere tiltrekkes av revisjonsfaget og nikker over til Hilde. Etter Knuts mening er mange av de spørsmålene som revisorene tidligere håndterte selv i dag besvart og regulert i standarder. Dette kan i sin tur medføre at det ikke diskuteres nok innen faget. La oss håpe at det ikke legger en demper for videre faglig utvikling.

Intervjueren har ikke unngått å registrere to begivenheter. Den ene er Knuts 82 årsdag dagen i forveien. Den kommer for så vidt av seg selv, men for det fortjener jubilanten blomster. Den andre begivenheten kommer ikke av seg selv, nemlig at Knut Løken er tildelt Kongens Fortjenstmedalje tidligere i høst. Det må være en stor ære for Knut, og vi tolker det også som en fjær i hatten til vår profesjon. Vi spør om det er greit at NIRF får en liten aksje i denne fortjenestemedaljen. Som forventet sier Knut at det selvfølgelig er greit og at det var veldig hyggelig å motta fortjenestemedaljen og at han setter pris på å bli satt pris på.

Knut forteller videre at musikk og revisjon har vært en stor del av hans liv. Til spørsmål om hva som er fellesnevneren mellom musikk og revisjon tenker Knut seg om et kort øyeblikk før han svarer at er at begge deler er interessant, morsomt og man blir glad i det. Det at det fortsatt blomstrer etter Knut på begge arenaer er NIRF et bevis på. Det samme gjelder for musikken der Knut for kort tid siden var på konsert i regi av Det Norske Kammerorkester. Tre av ni musikere i ensemblet var tidligere elever av Knut.

Intervjueren satt som ivrig tilhører på Knuts forelesninger på NHH på 80-tallet. Senest for noen år tilbake holdt Knut en utmerket takk for maten tale på foreningens konferanse. Vi stiller oss spørsmålet hva disse egenskapene som kommunikator og kunnskapsformidler kan ha betydd i hans virke. Knut forteller at han har vokst opp i en familie av pedagoger og at han selv også var tidlig engasjert i undervisning. For Knut medførte undervisningsaktiviteten to store fordeler.

Illustrasjon: Cappelen Damm Akademisk.

For det første ble han nødt til å tenke nøye gjennom faget og lære seg det selv for i det hele tatt å kunne undervise. For den andre var det gjennom undervisningen han traff representanter for den neste generasjonen av revisorer. De var åpne, kritiske og ville forstå. Dette var flinke mennesker som ville bidra og Knut slapp disse unge til. For Knut ga dette yrket en mening. Internrevisjon var et flott yrke, fortsetter han, det var mye opp til deg selv å påvirke faget og man kunne jobbe selvstendig. Revisjon har hele tiden vært hevet over konkurranse mellom virksomhetene hvor man kunne dele kunnskap på et faglig nivå, hvilket har vært veldig bra.

Intervjueren påpeker avslutningsvis at felles for innsatsen på musikkarenaen og innen internrevisjonen må være Knuts evne til å inspirere andre til å bli gode. Han svarer at det har han ikke tenkt på tidligere, men at han for så vidt kan si seg enig. Knut ga til slutt uttrykk for at han er forbauset over at han fortsatt er interessant og aktuell så mange år etter at han ga seg som yrkesaktiv. Vi som delte ettermiddagen med Knut er ikke det.